

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

CONCEPTNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Wijziging van de omzendbrief van 1994 ('richtlijn Van den Brande') m.b.t. steun aan onderzoeksprojecten met een mogelijke militaire affiniteit' in het licht van de Europese beleidsontwikkelingen inzake het Europese defensieactieplan

1. Situering

De richtlijn Van den Brande (1994, bijgestuurd in 1999) legt aan de raad van bestuur van IWT beperkingen op omtrent de financiering van O&O met mogelijke militaire affiniteit.

1.1 Richtlijn Van den Brande 1994

Naar aanleiding van de vraag van de Raad van Bestuur van het IWT naar richtlijnen voor steun aan onderzoeksprojecten met een mogelijke militaire affiniteit heeft de voogdijminister in zijn schrijven van 27 mei 1994 de regels toegelicht (bijlage 1).

De omzendbrief van 1994 stelt :

Onderzoeksprojecten die eenduidig en volledige militaire toepassingen beogen met een offensief karakter, dienen niet weerhouden te worden. Projecten waarbij onderzoek verricht wordt naar technologieën en producten die zowel voor burgerlijke als voor defensieve militaire doeleinden zouden kunnen gebruikt worden, kunnen wel voor steun in aanmerking komen indien duidelijk gemotiveerd wordt voor welke burgerlijke toepassing de technologie of het product zal aangewend worden. Ook projecten met een meer generisch karakter waarbij de militaire toepassing niet expliciet aanwezig is, kunnen in aanmerking komen.

Voor de beoordeling van individuele dossiers, werd voorzien in een procedure waarbij de bevoegde minister de eindbeslissing neemt, op basis van een advies van de raad van bestuur van IWT en een omstandige motivering vanwege de aanvragende partij (bedrijf of onderzoekinstelling).

Door deze richtlijn werd er een verbod ingesteld voor ondersteuning van projecten met een eenduidig en volledig offensief militair karakter. Projecten met dual use karakter, konden wel gesteund worden voor zover aangetoond werd voor welke burgerlijke toepassingen de technologie

of het product zal aangewend worden. Ook projecten met een meer generisch karakter waarbij de militaire toepassing niet expliciet aanwezig is, konden in aanmerking komen.

Tevens gaf de voogdijminister de opdracht aan het IWT om als kanaal te functioneren voor de informatieverspreiding in verband met het onderzoeksprogramma EUCLID (European Co-operation for the Long Term in Defence). Het toenmalig onderzoeksprogramma voor defensie in Europa.

1.2 Richtlijn Van den Brande 1999

In de gemengde commissie economie-onderwijs van het Vlaams Parlement werd een voorstel van decreet behandeld om een verbod op te leggen aan het IWT om steun toe te kennen voor projecten of onderzoeksmandaten met een militaire affiniteit. In dat kader heeft de toenmalige voogdijminister beslist om de bestaande richtlijn aan het IWT inzake steun aan projecten met een mogelijke militaire affiniteit aan te passen.

Op 13 april 1999 keurde de Vlaamse Regering, op initiatief van toenmalig minister-president Luc Van den Brande, een omzendbrief goed met richtlijnen voor steun aan onderzoeksprojecten met een mogelijke militaire affiniteit (VR 1999 1304 DOC.0371) (bijlage 2).

De omzendbrief van 1999 stelt :

Zowel voor wat betreft de steun aan de diverse projectvormen van wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling, als wat betreft de financiering van onderzoeksmandaten, wenst de Vlaamse regering de ondersteuning uit te sluiten van projecten en mandaten welke rechtstreeks leiden tot toepassingen in wapens en wapensystemen, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zoals bepaald in de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Door de omzendbrief werd ondersteuning van projecten en mandaten uitgesloten welke gevat worden door de wet op de exportvergunningen betreffende de in-, uit en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Bij de fusie van IWT en AO (2016) werden een aantal instrumenten van IWT overgedragen naar het nieuwe Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (VLAIO). De beperkingen opgelegd in de richtlijn VDB werden ingeschreven in de nieuwe reglementaire besluiten voor O&O die onder de bevoegdheid vallen van het Hermesbeslissingscomité.

Bij de instrumenten die werden overgedragen naar FWO werd deze beperking niet overgedragen, aangezien FWO initieel ook niet gevat werd in de richtlijn Van den Brande. Universiteiten vatten deze problematiek via hun ethische commissies.

Concreet heeft de richtlijn vandaag toepassing op de ondersteuning van bedrijfsprojecten en Baekeland- en innovatiemandaten, onder de beslissingsbevoegdheid van het Hermesbeslissingscomité, welke gevat worden door de wet op de exportvergunningen betreffende de in-, uit en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Het toepassingsgebied van de wetgeving op de exportvergunningen is echter zeer ruim, zodat er in Vlaanderen sinds 1999 geen overheidssteun voorzien is voor O&O projecten of mandaten met een militaire affiniteit.

Reeds in 2008 argumenteerde de toenmalige VRWB (advies 122) dat de richtlijn zeer strikt is, waardoor bedrijven en onderzoekscentra opportuniteiten missen. Vandaar dat de VRWB in het verleden al pleitte voor het versoepelen van “dual use” met het oog op het verhogen van de innovatieve slagkracht van Vlaanderen.

In haar advies 122 stelt de VRWB terecht dat de hedendaagse civiele technologie zo geavanceerd is dat de klasse van technologieën die echt niet in aanmerking (kunnen) komen voor militaire toepassingen, erg klein geworden is. Met andere woorden, meer en meer technologieën zijn dual use, en minder en minder enkel civiel of enkel militair. In de huidige praktijk resulteert de richtlijn in een te strenge selectie en in (rechts)onzekerheid bij bedrijven waardoor Vlaamse bedrijven (op zijn minst de perceptie hebben) om kansen te missen. Ook buitenlandse investeerders verwijzen naar de beperkingen van richtlijn (bv in de compensatiedossiers bij militaire aankopen).

Tot slot blijkt dat de richtlijn uit 1999 juridisch gezien te ruim wordt toegepast. In de gewijzigde richtlijn van 1999 wordt expliciet refereert naar goederen ‘zoals bepaald in de Wet van 5 augustus 1991, meer bepaald de vroegere federale ‘wapenwet’, die enkel en alleen handelt over ‘wapens’. De goederen voor tweërlei gebruik (dual use) worden door Europese verordeningen geregeld (op zich gebaseerd op een andere Wet uit 1962). Hieruit kan men concluderen dat uit de verwoording van de richtlijn uit 1999 niet kan afgeleid worden dat producten voor dual use uitgesloten zouden zijn van steun door het IWT. Men verwijst immers naar de Wet van 1991 waar in de bijlagen van het bijhorende KB van 8 maart 1993 de lijst opgenomen is van de goederen die men bedoelt in de definitie van deze wet. Steun aan onderzoek naar producten met dual use is dus juridisch gezien niet verboden volgens bovenstaande argumentatie.

2. Motivering om de richtlijn te vervangen

2.1 Een gewijzigd EU defensiebeleid

De Europese Unie neemt meer en meer het initiatief op het vlak van defensie. Gelet op de gewijzigde geopolitieke situatie (geopolitieke instabiliteit, cybersecurity, terrorisme, ...) heeft de Europese Unie in 2004 het European Defence Agency (EDA) opgericht. Het EDA heeft tot doel de lidstaten en de Raad te ondersteunen bij hun inspanningen om het Europese defensievermogen op het gebied van crisisbeheersing te verbeteren en het Europese veiligheids- en defensiebeleid in zijn huidige vorm te ondersteunen en in de toekomst te ontwikkelen.

In het kader van het “European Defence Action Plan”¹ gaat men voor meer synergie tussen civiele en militaire toepassingen en werd er een eigen “European Defence Fund”² opgericht. Dat fonds omvat in essentie een :

- Research window (‘onderzoeksonderdeel’)
  - European Defence Research Programme (ERDP) : onderzoeksfase met EU financiering
- Capability window (‘capaciteitsonderdeel’)

¹ Zie MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE EUROPESE RAAD, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE EN HET COMITE VAN DE REGIO'S: Europees defensieactieplan, van 30 november 2016 (COM 2016) 950 final.

² Zie voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot instelling van een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie ter ondersteuning van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de EU, van 7 juni 2017 (SWD(2017) 228 final).

- European Defence Industrial Development Programme (EDIDP) : ontwikkelingsfase met 20% EU co-financiering.
- acquisitiefase wordt enkel gefaciliteerd door de EC (geen budget).

Deze nieuwe initiatieven worden momenteel uitgerold waarbij er voor het ERDP 90 miljoen euro voorzien is voor onderzoek, terwijl het EDIDP in de periode 2019-2020 beschikt over 500 miljoen om ontwikkelingen te financieren. Vanaf 2021 voorziet men voor het ERDP 500 miljoen euro per jaar en voor het EDIDP 1 miljard euro per jaar als co-financiering.

In november 2017 werd de 'Permanent Structured CO-operation' (PESCO) goedgekeurd door 23 landen (waaronder België). PESCO, richt zich op intensievere samenwerking bij het gezamenlijk ontwikkelen en aanschaffen van defensiemiddelen (interoperabiliteit en schaalvoordelen).

2.2 Ontwikkelingen op federaal niveau

Ook op federaal niveau vinden ontwikkelingen plaats rond militair onderzoek. Defensie levert momenteel een inspanning van 4,5 miljoen euro per jaar voor defensie-onderzoek. Het strategisch plan voorziet ook in een sterke groei, zowel inzake onderzoek als inzake investeringen. Gelet op de evolutie in Europa is het de bedoeling van Defensie om een triple helix uit te bouwen waarbij er "case by case" een samenwerking opgezet wordt tussen Defensie (als gebruiker/eigenaar), de industrie en de onderzoekswereld. Het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie heeft de opdracht gekregen om daarin een faciliterende rol te spelen.

3. Adviezen VARIO en Vredesinstituut

Op 06.02.2018 werd advies gevraagd aan de VARIO, aansluitend werd vanuit het Vlaams Parlement ook een adviesvraag gericht aan het Vredesinstituut. Beide adviezen gaan in bijlage.

3.1 VARIO-advies

In zijn advies voert de VARIO aan dat de richtlijnen Van den Brande een impact gehad hebben op (de competitiviteit) van de Vlaamse ondernemingen en dat de richtlijnen een zodanige mindset gecreëerd hebben dat zelfs O&O&I met een mogelijk militaire affiniteit als 'problematisch' wordt ervaren. Zo wordt, volgens het advies, zelfs bij dual use O&O&I vaak geen aanvraag meer ingediend. Doorheen de tijd zijn bedrijven dus aan 'zelfcensuur' beginnen doen. Uit navraag bij VLAIO blijkt dat in de recentste jaren hier inderdaad ook geen aanvragen meer voor zijn ingediend. In de praktijk zorgt de implementatie van de richtlijn voor (rechts)onzekerheid bij bedrijven. Tevens missen Vlaamse bedrijven kansen, of hebben ze op zijn minst deze perceptie.

Ook buitenlandse investeerders verwijzen, volgens het advies, naar de beperkingen van de richtlijnen.

Wat betreft het ethische aspect van dual use en militaire O&O&I, stelt het VARIO-advies dat de richtlijn betrekking heeft op bedrijven die tevens gebonden zijn aan de exportwetgeving. Deze bedrijven hanteren daarnaast ook vaak eigen ethische principes. De actoren in het O&O&I-landschap die niet door de richtlijnen worden gevat, komen echter ook steeds meer in aanraking met dual use en/of militaire O&O&I. Vaak wordt binnen de individuele organisaties dan een eigen procedure uitgewerkt m.b.t. het omgaan met deze ethisch gevoelige materie bv. FWO, VLIR in samenwerking met universiteiten, VIB en imec ...

Ook op Europees niveau werden reeds gedetailleerde procedures uitwerkt. Binnen Horizon 2020 is dual use voor civiele doeleinden toegestaan en binnen het Europees Defensie Fonds is militaire

O&O&I toegestaan en militaire finaliteit zelfs een vereiste. Beiden hebben een uitgewerkte procedure inclusief ethische checks en -commissies.

De VARIO stelt dat de tijd daarom rijp is om de regelgeving inzake de financiering van dual use en militair O&O&I met overheidsmiddelen – Richtlijnen Van den Brande – te herbekijken om de O&O&I van Vlaamse bedrijven gelijke kansen te bieden in de internationale context.

Gezien de onduidelijkheid en onzekerheid waarmee de huidige richtlijnen omgeven zijn, en om te vermijden dat extra onduidelijkheden in het leven worden geroepen, vindt de VARIO het raadzaam geen voorstel te doen voor eventuele aanpassingen/correcties aan de voorliggende richtlijnen, maar deze integraal op te heffen en ook alle verwijzingen naar deze richtlijnen in de bestaande regelgeving te schrappen.

VARIO stelt voor om, ter vervanging van de richtlijnen Van den Brande, een nieuw en duidelijk kader te scheppen. Belangrijke voorwaarden voor dit nieuw kader zijn:

- Dual use O&O&I - spiegelen aan de EU;
- O&O&I voor militaire finaliteit – strategisch overleg tussen beleidsniveaus

Beide aanbevelingen worden in het advies verder geconcretiseerd.

3.2 Advies Vredesinstituut

Het Vlaams Vredesinstituut stelt vast dat uit een analyse van de context een aantal elementen naar voor komen die een debat over de nood en wenselijkheid van een eventuele actualisering van de IWT-richtlijn verklaren. Zo liggen onder meer gewijzigde veiligheidspercepties en economische motieven aan de basis van verschillende Europese en federale initiatieven op vlak van militaire O&O. Daarnaast hebben technologische evoluties de grenzen tussen civiele O&O en militaire O&O de voorbije jaren veranderd.

Om het Vlaams beleid ten aanzien van steun aan militaire O&O te expliciteren en te integreren in een coherent beleid, adviseert het Vlaams Vredesinstituut:

- Het toepassingsgebied te verduidelijken. Met het oog op meer duidelijkheid en voorspelbaarheid zijn de relevante exportcontroleregimes – de Europese Militaire Lijst en de ‘Dual-Use’ Verordening – een goed vertrekpunt om de verschillende vormen van O&O te onderscheiden. Ook op vlak van de betrokken beleidsinstrumenten is een verdere verduidelijking nodig. Het Vredesinstituut adviseert daarbij om de verschillende betrokken beleidsinstrumenten gelijk te behandelen, met het oog op consistentie en voorspelbaarheid.
- Het bestaande beleid ten aanzien van fundamenteel onderzoek te handhaven, met name het mogelijk maken van de financiering van dergelijk fundamenteel onderzoek, daar in deze fase het onderscheid tussen civiele en militaire O&O nog onvoldoende kan gemaakt worden. Dit noodzaakt wel een ethische commissie bij de betrokken instellingen. Ook de vrijheid van de individuele onderzoeker om omwille van ethische bezwaren niet deel te nemen aan bepaalde onderzoekprojecten dient te worden gegarandeerd.
- Indien de Vlaamse overheid toch zou beslissen overheidssteun voor ‘dual use’ en militaire O&O toe te staan, een verantwoorde beleidsvoering te garanderen en financiering van ‘dual-use’ en ‘militaire’ O&O enkel toe te laten indien de projecten in overeenstemming zijn met Vlaamse beleidsvisies op vlak van veiligheid, Europese integratie, buitenlands beleid, wapenexportbeleid

en economisch en innovatiebeleid. Er dient in dat geval ook verder onderzocht te worden wat de impact van een mogelijke aanpassing zou zijn op de verdeling van middelen binnen het onderzoekslandschap.

- Ongeacht de beleidskeuze met betrekking tot overheidssteun voor militaire O&O dient de Vlaamse overheid:
  - Werk te maken van een proactieve outreach. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de dienst Controle Strategische Goederen. Een versterking van deze dienst is daarom noodzakelijk
  - Te voorzien in interdepartementale en interfederale afstemming en samenwerking, met het oog op een coherent en gecoördineerd beleid
  - Hierbij met name expliciet aandacht te hebben voor de mogelijke negatieve impact op de principes van het Vlaamse exportcontroleregime,
  - Te voorzien in duidelijke rapportageprocedures met het oog op een adequate transparantie en een effectieve parlementaire controle mogelijk te maken.

- Blijvend te investeren in civiele technieken van conflictpreventie, geweldloze conflicthantering en in vredesopbouw en ervoor te zorgen dat meer duurzame antwoorden worden geformuleerd op veiligheidsvraagstukken dan de louter militaire.

4. Basisprincipes voor een nieuwe richtlijn

Zowel het advies van de VARIO als dit van het Vredesinstituut geven aan dat een actualisering wenselijk is en refereren hiervoor naar bestaande Europese kaders.

Hieronder wordt een voorstel van principes voor een nieuwe richtlijn geformuleerd.

4.1 Uitsluiting van O&O&I-steun voor offensieve wapensystemen

Gelet op de beschreven nood aan toegenomen veiligheid en de gewijzigde geo-politieke omstandigheden in de wereld, is een aanpassing van de richtlijn aan de orde. De Vlaamse regering wenst dit evenwel te doen met oog voor proportie en wapenbeheersing.

Zij wenst daarom in eerste instantie goederen beschreven in deze categorieën van de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen die er rechtstreeks op gericht zijn personen uit te schakelen of hen van het leven te beroven in globo uit te sluiten van steun voor onderzoek en ontwikkeling. In concreto gaat dit om vuurwapens, chemische wapens, munitie, bommen, raketten en mijnen zoals beschreven onder de categorieën ML1, ML2, ML3 en ML7 a tot e van de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. We

- ML 1: Wapens met gladde loop met een kaliber van minder dan 20 mm, andere wapens en machinegeweren met een kaliber van 12,7 mm (kaliber 0,50 inch) of minder en toebehoren en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor.
- ML 2: Wapens met gladde loop met een kaliber van 20 mm of meer, andere wapens met een kaliber groter dan 12,7 mm (kaliber 0,50 inch), werpers en toebehoren daarvoor en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor.
- ML 3: Munitie en ontstekingsinstellingsinrichtingen en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor.
- ML 4: Bommen, torpedo's, raketten, geleide projectielen, andere ontploffingsmechanismen en ladingen en toebehoren en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor. =

- ML7 a tot en met e: Chemische stoffen, 'biologische stoffen', 'stoffen voor oproerbeheersing', radioactief materiaal, aanverwante apparatuur, onderdelen en materialen:
  - 'biologische stoffen' of radioactieve stoffen, geselecteerd of aangepast om meer slachtoffers onder mensen en dieren, en meer schade aan uitrusting, aan gewassen of aan het milieu te veroorzaken;
  - stoffen voor chemische oorlogsvoering
  - voorlopers van binaire stoffen en sleutelvoorlopers van chemische stoffen
  - 'stoffen voor oproerbeheersing', chemische stoffen met werkzame bestanddelen en combinaties daarvan
  - apparatuur, speciaal ontworpen of aangepast voor militair gebruik, speciaal ontworpen of aangepast voor verspreiding van de volgende stoffen of middelen, en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor

4.2 Steun behoudens negatief advies van een strategisch adviescomité

- a) We stellen voor om de andere categorieën op deze Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen wel voor Vlaamse O&O&I-steun in aanmerking te nemen behoudens een negatief advies van een op te richten "Ethisch en Strategisch Adviescomité" dat conform de aanbevelingen van het Vredesinstituut zal oordelen of deze projecten in overeenstemming zijn met de Vlaamse beleidsvisies op vlak van ethiek, veiligheid, Europese integratie, buitenlands beleid, wapenexportbeleid en economisch en innovatiebeleid. Een negatief advies van dit comité is bindend en betekent dus dat geen steun kan worden toegekend. Dit Adviescomité zal multidisciplinair worden samengesteld, zodat er expertise op elk van de bovenstaande aspecten in aanwezig is.
- b) Wanneer de dossierbehandelaar van het Agentschap Innoveren en Ondernemen in kwestie vaststelt dat de business case van een *dual use* dossier hoofdzakelijk van militaire aard is, stuurt hij het dossier verplicht voor advies naar het Ethisch en Strategisch Adviescomité.

4.3 Steun zonder bijzonder voorwaarden

Voor projecten in het kader van Europese programma's (EDA, European Defence Fund, kaderprogramma's en ESA), federale militaire programma's en internationale defensieprogramma's waarbij ons land financierend partner is, vervalt de voorwaarde van advies van het Ethisch en Strategisch adviescomité als bij deze programma's reeds een ethische richtlijnen van toepassing zijn. Indien deze programma's niet onderworpen zijn aan kwaliteitsvolle ethische richtlijnen of controle, dan is een advies van de Ethisch en Strategische Adviescommissie op Vlaams niveau vereist.

Komen verder voor Vlaamse O&O&I-steun in aanmerking zonder bijzondere voorwaarden:

- Projecten van fundamenteel onderzoek³ (de ethische comités van de aanvragende instellingen kunnen hier beperkingen opleggen).
- Projecten van Dual Use/Goederen voor tweërlei gebruik⁴. Zoals eerder vermeld stuurt de dossierbehandelaar van het Agentschap Innoveren en Ondernemen in kwestie het dossier

³ „fundamenteel onderzoek”: experimentele of theoretische werkzaamheden die voornamelijk worden verricht om nieuwe kennis te verwerven over de fundamentele aspecten van verschijnselen en waarneembare feiten, zonder dat hiermee een directe commerciële toepassing of een direct commercieel gebruik wordt beoogd.

⁴ Dual use goederen/Goederen voor tweërlei gebruik = goederen zoals opgesomd in de Bijlage I van de Verordening (EG) nr 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik

verplicht voor advies naar het Ethisch en Strategisch Adviescomité wanneer hij vaststelt dat de business case van een *dual use* dossier hoofdzakelijk van militaire aard is,

De beoordeling over de steunbaarheid van O&O&I-projecten is een verantwoordelijkheid van het Hermes-beslissingscomité bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen. Voor de projecten waarvoor advies van het Ethisch en Strategisch Adviescomité nodig is, zal het agentschap dit aanvragen.

Voor alle producten blijven uiteraard de geldende exportbeperkingen en -procedures van toepassing.

5. Voorstel van beslissing

Gelet op

- Het advies van VARIO
- Het advies van het Vlaams Vredesinstituut

Beslist de Vlaamse Regering;

- de minister bevoegd voor Economie en Innovatie te gelasten om op basis van hogervermelde principes een nieuwe richtlijn uit te vaardigen;
- het Agentschap Innoveren en Ondernemen op te dragen een Ethisch en Strategisch Adviescomité op te richten ter beoordeling van de onder 4.2 bedoelde projecten. De samenstelling en elke wijziging van de samenstelling van dit Adviescomité zal vooraf worden meegedeeld aan de Vlaamse Regering;
- de beoordeling van het militaire O&O&I gehalte van voorliggende projecten te delegeren aan het Hermes beslissingscomité, alsook de finale beslissing over steunbaarheid van deze projecten te delegeren aan het Hermes beslissingscomité, desgevallend na advies van het Ethisch en Strategisch Adviescomité;
- het aantal adviezen van het Ethisch en Strategisch Adviescomité en de toegekende steun voor de verschillende categorieën te monitoren en in de opstartfase van de nieuwe richtlijn halfjaarlijks te rapporteren aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Deze conceptnota houdt geen enkel financieel of budgettair engagement in.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS